

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ZAPOMENUTÝ SVĚT

metodika

Mgr. Karel Machyl

Soukromá střední odborná škola Hranice, s.r.o.

Jaselská 832, Hranice

PaedDr. Jaroslav Strnad – externí expert

Ing. Josef Střílka – externí expert

Hranice 2012

Zapomenutý svět

metodika

Karel Machyl

Soukromá střední odborná škola Hranice, s.r.o.
Jaselská 832, Hranice

"Tento projekt je spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky."

1. Úvod - seznámení se vzdělávacím programem.

„Zapomenutý svět“, „Kraj, kde lišky dávají dobrou noc“ - slovní spojení, která charakterizují oblast Potštátska a především Libavska již od konce druhé světové války. Kraj, v němž se život lidí, když ne zcela zastavil, tak alespoň důkladně zpěvřel. Region, ve kterém se vztah člověka k přírodě a krajině vyvíjel stovky let, je i dnes, podobně jako v celé druhé polovině dvacátého století, stále pro mnohé jen zapadlým koutem Olomouckého kraje. Přitom nabízí návštěvníkovi kromě přírodních krás, také poznání nahlédnutím do historie, do spolužití národností, do soužití člověka s přírodou.

Je škoda, že i přes snahu některých orgánů státní správy, samosprávy, samotných obyvatel a nadšených badatelů a obdivovatelů, zůstává tento kraj s jeho nesporným turistickým potenciálem stále mimo povědomí širší veřejnosti. V rámci kurzu - cyklu besed a exkurzí bude zájemcům z řad veřejnosti přibližován tento neznámý kout Oderských vrchů, jeho příroda, historie a obyvatelé a bude tak zvyšována jejich kompetence v oblasti environmentální, geografické, historické i oblasti cestovního ruchu.

2. Popis cílové skupiny vč. optimálního počtu účastníků a stanovených předpokladů pro jejich účast, profil absolventa.

Cílová skupina a profil absolventa:

- vhodné pro muže i ženy,
- zájemce by měl být starší 18 let
- zájemci o zvýšení kvalifikace (rozšíření dovedností a znalostí),
- absolvent se může uplatnit jako průvodce cestovní kanceláře, jako průvodce skupiny zájemců o danou oblast
- kurz je určen pro uchazeče, kteří v oblasti cestovního ruchu chtějí pracovat (rekvalifikace), nebo již pracují (pracovníci cestovních kanceláří, turističtí průvodci) a jsou motivováni se dále vzdělávat,
- uchazeči musí splňovat zdravotní předpoklady pro výkon práce průvodce cestovní kanceláře (všeobecně dobrý zdravotní stav bez sluchového postižení nebo vážné poruchy řeči),
- vhodné pro uchazeče s dobrými komunikačními dovednostmi v mateřském jazyce,
- optimální počet účastníků v jedné skupině je 8-14 osob,

3. Cíle vzdělávací akce.

Vzdělávacím cílem daného kurzu je, aby účastník (absolvent) kurzu:

- a) získal povědomí o pojednávané oblasti, její historii a současnosti
- b) pochopil v širších souvislostech problematiku spolužití národností, její vývoj
- c) dokázal diskutovat a argumentovat
- d) dokázal předat informace skupině zájemců - turistů

4. Tématický učební plán s časovým harmonogramem.

Upravený harmonogram jednotlivých kurzů s počtem hodin (2. kolo pilotního ověřování)

Září 2012	2 hodiny	(„Proč Zapomenutý svět“)
Říjen 2012	3 hodiny	(Vymezení oblasti + Libavsko . vývoj osídlení)
Listopad 2012	3 hodiny	(Libavsko – současnost)
Prosinec 2012	4 hodiny	(Libavsko – přírodní a kulturní zajímavosti)
Leden 2013	1 hodina	(Libavsko – turistický potenciál)
Únor 2013	2 hodiny	(Potštátsko – vývoj osídlení)
Březen 2013	3 hodiny	(Potštátsko – souč. + přírodní a kulturní zajímavosti)
Duben 2013	8 hodin	(Libavsko – exkurze)
Květen 2013	8 hodin	(Potštátsko – exkurze + turistický potenciál)
Červen 2013	2 hodiny	(shrnutí, diskuse,...)
CELKEM	36 hodin	

5. Učební osnova vč. stanovení operativních cílů.

Upravená učební osnova (2. kolo pilotního ověřování)

Setkání	Rozsah	Obsah tematických celků	Učební cíl	Metody
1.	2 hodiny	Proč zapomenutý svět?	Seznámit se s příčinami opomíjení oblasti turisty – objasnit historické příčiny i ty současné	řízená diskuze,
2.	3 hodiny	Vymezení oblasti	Přiblížit a vymežit oblast z hlediska geografického a přírodovědného	frontální výuka, řízená diskuze
		Libavsko – vývoj osídlení	Seznámit účastníky s počátky osídlování oblasti, přiblížit soužití Němců s Čechy, Diskutovat příčiny nacionalismu	frontální v., řízená diskuze
3.	3 hodiny	Libavsko – současnost	Seznámit účastníky s důvody vzniku VVP, Diskutovat potřebnost vojenských prostor a jejich režim	Frontální výuka, řízená diskuze,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4.	4 hodiny	Libavsko – kulturní a přírodní zajímavosti	Přiblížit nejzajímavější místa oblasti, kulturní centra, zajímavé lokality	frontální v., řízená diskuze
5.	1 hodina	Libavsko – turistický potenciál	Diskutovat turistický potenciál oblasti	Řízená diskuze, práce ve skupinách
6.	2 hodiny	Potštátsko – vývoj osídlení	Seznámit účastníky s počátky a vývojem osídlení, jeho dějinnými zvraty	Frontální výuka, řízená diskuze
7.	3 hodiny	Potštátsko - současnost	Seznámit účastníky se současnými problémy regionu, navrhnout možnosti řešení	Frontální výuka, řízená diskuze, skupinová práce
		Potštátsko – přírodní a kulturní zajímavosti	Přiblížit nejzajímavější místa oblasti, kulturní centra, zajímavé lokality	Frontální v., řízená diskuze
8.	8 hodin	Libavsko - exkurze	Navštívit a přiblížit nejzajímavější místa oblasti. Seznámit účastníky s možnými trasami, možnostmi ubytování a stravování	Průvodcovský výklad, beseda, diskuze
9.	8 hodin	Potštátsko - exkurze	Navštívit a přiblížit nejzajímavější místa oblasti. Seznámit účastníky s možnými trasami, možnostmi ubytování a stravování	Průvodcovský výklad, beseda, diskuze
		Potštátsko – turistický potenciál	Diskutovat turistický potenciál oblasti	Řízená diskuze, práce ve skupinách
10.	2 hodiny	Závěrečné shrnutí, diskuse, náměty, připomínky,...	Prodiskutovat poznatky z kurzu, získat náměty, zhodnotit práci frekventantů	Řízená diskuze

6. Ukázka vybrané aktivity s metodickými pokyny pro realizaci a hodnocení.

Vybraná aktivita popisuje část (cca 13 minut) vyučovací jednotky, která se týká zahajovací části kurzu. Aktivita se zaměřuje na motivaci účastníků a jejich „vtažení do problematiky.“

7. Didaktické a studijní pomůcky pro vybrané cvičení (viz kapitola 6).

Didaktické pomůcky (pro lektora):

- flipchart (tabule, popisovač)
- event. dataprojektor
- fotoaparát, dalekohled (exkurze)

Studijní pomůcky (pro účastníka):

- mapy oblasti
- literatura (J.Machala: Kronika Libavska; J.Glonek: Zaniklé obce VÚ Libavá, J.Bannert: Heimatbuch Bodenstadt – obrazová část;
- fotografie

8. Metodika hodnocení účastníků.

Začátek kurzu:

K zařazení zájemce do uvedeného kurzu nejsou potřeba žádné zvláštní požadavky, vyjma komunikačních dovedností v mateřském jazyce na běžné úrovni, věku nad 18 let a zájmu o danou problematiku.

Průběh kurzu:

V průběhu kurzu nebudou účastníci nijak zvláště hodnoceni. Jde o dobrovolnou aktivitu, kdy podmínkou osvědčení o absolvování je pouze účast – minimálně na 24 hodinách z celkového počtu 36.

Po ukončení vzdělávacího modulu:

Účastníci vyplní evaluační dotazník, ve kterém zhodnotí vlastní spokojenost se vzdělávací akcí, vystupováním lektora, odbornou úroveň atd. - viz příloha č. 4.

Příloha č. 1: Ukázka vybraného cvičení

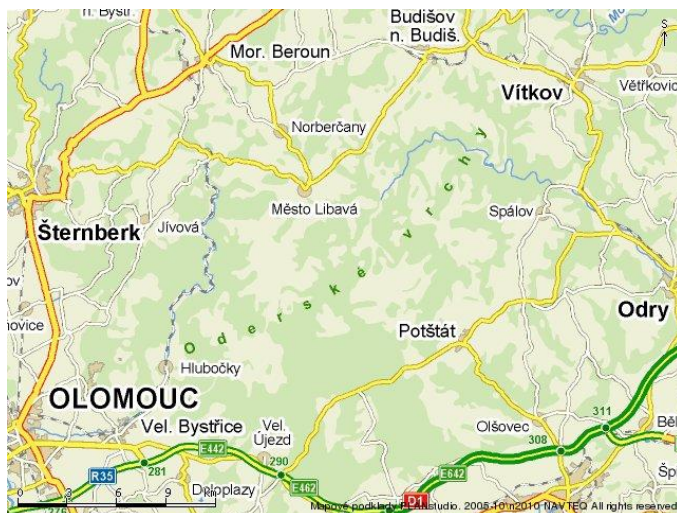
Vzdělávací aktivita: beseda ZAPOMENUTÝ SVĚT LIBAVSKA A POTŠTÁTSKA

Vybraná vyučovací jednotka: úvodní beseda z celkem pětidílného cyklu

Čas	Lektor, aktivita	Učební cíl	Metoda	Cvičení a aktivity pro účastníky	Zpětná vazba k aktivitě	Didaktické pomůcky	Studijní pomůcky
2 min.	Úvod ZAPOMENUTÝ SVĚT - Libavsko a Potštátsko Pozdrav, představení se, přivítání účastníků	Navodit dobrou náladu	Uvítání účastníků	---	---	---	---
8 min	Využití metody Lektor přečte nahlas název přednášky a zeptá se účastníků, co od přednášky očekávají, proč název Zapomenutý svět? Připomene své osobní působení v oblasti, vysvětlí důvod, který jej vedl ke zpracování tématu.	Vzbudit v účastnících zájem, přimět je k zamyšlení nad názvem (proč Zapomenutý svět?), motivovat je ke spolupráci	Řízená diskuse	Zamýšlí se a argumentují o důvodech, potřebách a smyslu besedy a jejího tématu	Jednotlivé argumenty zapisuje na tabuli – flipchart	Fix, tabule, (dataprojektor)	Literatura, Mapy oblasti,
3 min	Vyhodnocení Poděkovat za spolupráci, pochválit za přístup, přiblížit téma příští besedy, upozornit na literaturu, popřát hezký den	Navnadit účastníky na téma příští besedy	Otázky	Účastníci vybírají ze seznamu na tabuli (verbálně) témata příští besedy	Zvýrazní vybraná témata příští besedy na tabuli	Fix, tabule, (dataprojektor)	Literatura, fotografie

Příloha č. 2: Vymezení oblasti a její stručný popis

Region, v němž budeme cestovat nejen současnou přírodou a krajinou, ale i časem, se rozkládá v oblasti Oderských vrchů v jižní části Nízkého Jeseníku. Je širěji vymezen pomyslnou spojnicí mezi obcemi Velký Újezd, Olšovec, Jakubčovice nad Odrou, Vítkov, Budišov nad Budišovkou, Moravský Beroun, Domašov nad Bystřicí, Jívová, Hlubočky, Velká Bystřice a zpět Velký Újezd.

Mapa popisovaného regionu [zdroj: www.mapy.cz]

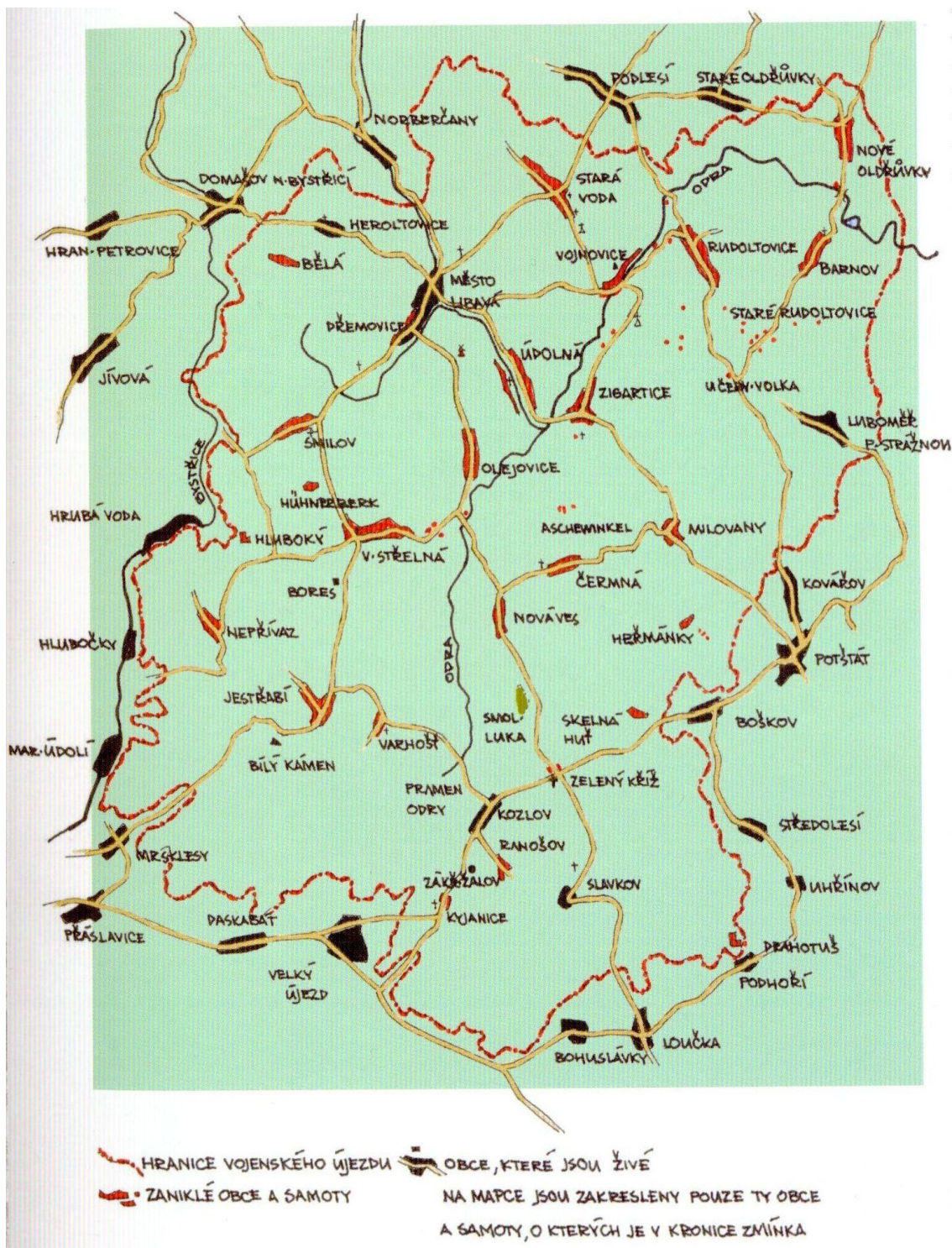
Jde o kraj s průměrnou nadmořskou výškou cca 530 m.n.m. s nejvyšším bodem Červenou horou (749 m.n.m.) nacházejícím se v severní části regionu a nejnižším bodem u obce Velká Bystřice s nadmořskou výškou asi 250 m.n.m. Rozvodím Baltského a Černého moře je řeka Odra, významný evropský veletok, který pramení pod Fidlovým kopcem nedaleko Kozlova v nadmořské výšce 632 m.n.m. Jedná se o region z hlediska podnebí spíše drsnějšího rázu, kde v zimním období nejsou výjimkou kruté mrazy a velké množství sněhu, který přetrvává často až do jarních měsíců. Z hlediska geologického je tvořen silně vrásněnými kulmskými horninami s významným zastoupením břidlic, drob a slepenců. Krajina má převážně charakter náhorní plošiny oddělené okrajovými zlomovými prahy od sousedních bioregionů. Kromě severozápadního směru z ní stékají vodní toky, které na okrajích plošiny tvoří hluboce zařezaná skalnatá údolí – např. Potštátské skalní město. V minulosti se v některých místech těžila olověná ruda (obec Barnov – Olověná), v menší míře i stříbro a jsou zaznamenány dokonce i pokusy o rýžování zlata. Fungovala zde řada

větrných a vodních mlýnů, pil zpracovávajících dřevo z lesů, ale i manufaktura na tavení skla (Skelná huť u Boškova). Obyvatelstvo se živilo málo výnosným zemědělstvím, chovem dobytka, pěstováním lnu i zpracováním břidlice a hornictvím.

V minulosti chudobný zemědělský kraj je dnes s větší částí zalesněn, bývalá pole a meze postupně zarůstají nálety listnatých stromů, oblasti sousedící s VÚ Libavá (Potštátsko) jsou využívány pro zemědělskou výrobu píce a okopanin a pastevní způsob hospodaření. Díky vojenskému využívání vojenského prostoru jsou dnes plochy sloužící jako cvičiště poškozeny, většina území VÚ je však zásluhou šedesátileté izolace rájem mnoha druhů fauny i flory. Výskyt některých je natolik významný, že se stal důvodem pro vyhlášení různých stupňů ochrany jednotlivých území či lokalit.

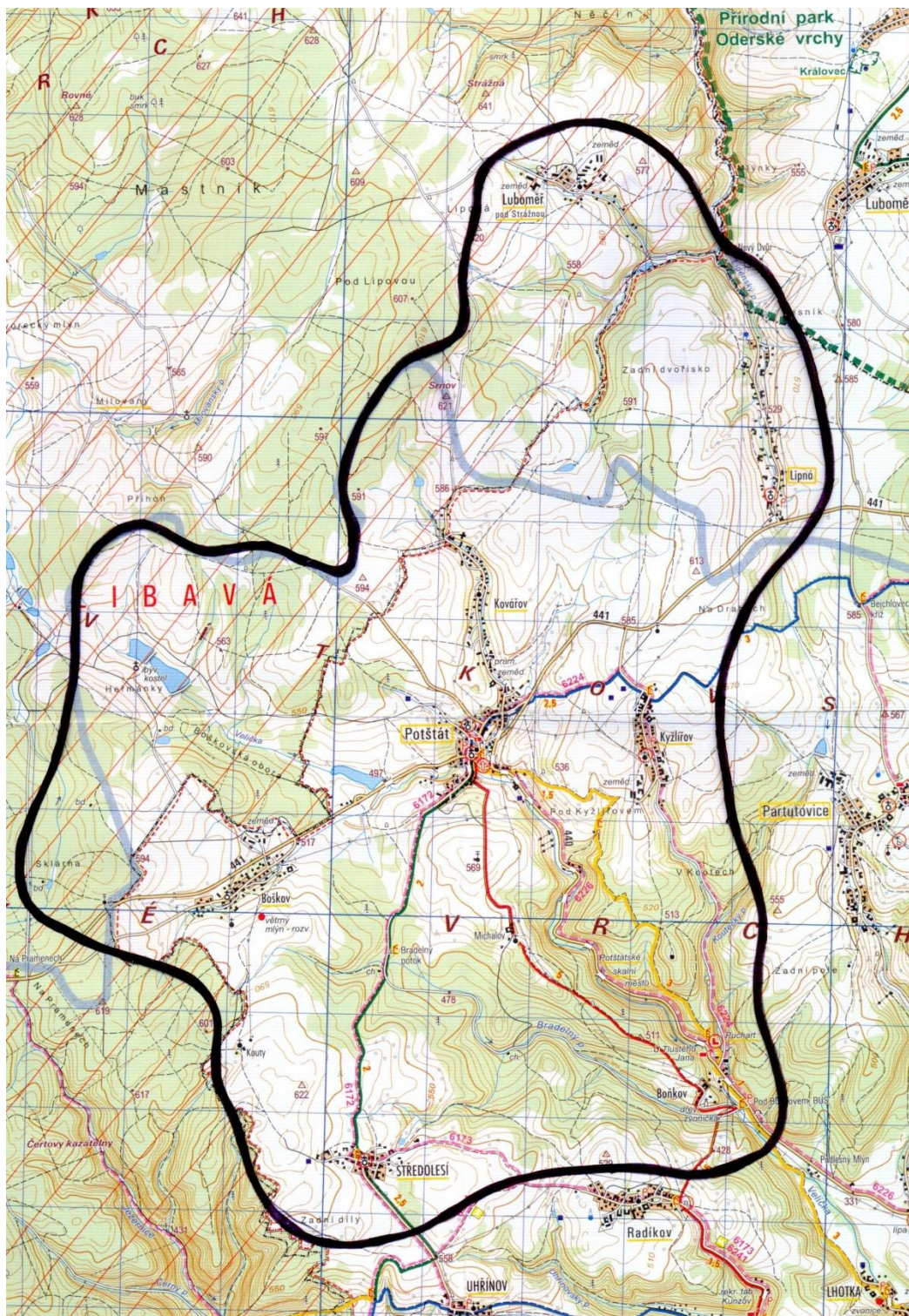
V oblasti je mnoho významných lokalit jak z hlediska přírodovědného, tak kulturně historického. Z těch přírodovědných to jsou např. ptačí oblast Libavá, přírodní rezervace Smolenská luka, Potštátské skalní město, hornické štoly nedaleko Boňkova či ve Velké Střelné. Kulturními centry oblasti byly do konce druhé světové války především Město Libavá, Potštát, Stará Voda či Velká Střelná. Z nich má však reálnou šanci na dřívější věhlas navázat snad jen město Potštát.

Příloha č. 3: Mapa VÚ Libavá – 2006, mapa Potštátska -2011

Mapa VÚ Libavá

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Mapa Potštátka

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příloha č. 4: Evaluační dotazník (pro účastníky)

Způsob zjišťování zpětné vazby od účastníků

- Název vzdělávací instituce, kde vzdělávání probíhalo:
- Název modulu:
- Jméno lektora:
- Termín zahájení a ukončení studia:

Hodnocení průběhu vzdělávání

Zakroužkujte Vaše hodnocení. Prosím, označte jako ve škole (1=nejlepší, 5=nejhorší)

Obsah vzdělávacího modulu	1	2	3	4	5
Vystupování a pedagogické schopnosti lektora / lektorky	1	2	3	4	5
Rozsah vzdělávání (hodinová dotace)	1	2	3	4	5
Studijní materiály	1	2	3	4	5
Prostředí, ve kterém vzdělávání probíhalo - besedy, disk.	1	2	3	4	5
Zajímavost exkurze	1	2	3	4	5
Denní doba, ve které vzdělávání probíhalo	1	2	3	4	5
Praktický dopad vzdělávání pro vaši osobu	1	2	3	4	5

Další připomínky, komentáře:
